

stajala... naprijed, nego što se je moglo... normalno razvijanje događaja... jasnije pokazivalo, da umorstvo... Sarajevu nije Ru... jednika u Petrogradu... navalom na središnje vlasti već... vrijeme, kad mi mislo mogli da... unutrašnju vezu događaja. Bas... prednosti ruska ratna sprem... biti jedan poticaj više, da se... zaključak navale provede u djelo... Ruske konjaničke čete, pot... pješactvom, već su bile upale... Boga, preko Zbruća, sve je jasno... Brodyja, koja je obuhvatala, ... skoro skupi u šaku. Trebala... Iz Rusu, koji su ispraz... Poljsku zapadno od Visle, ... već 13. kolovoza na neprijateljsko... slaba skupina vojske pod gene... Kummerom, koja se je... kod Krakova, pa je u nezamitni... borbama nastupala duž lijeve obale Visle, ... postrance od njemačkog domo... zboru pod pl. Woyszschom, koji... bio postavljen u Pruskoj Šlezkoj. Sa... skupljanje jake... Ljublina, dok podatci... Dubnog i u prostoru s onu... Zbruća nisu bili dosta jasni. Ne... ustanovljeni neprijatelj trebao je... da osjeti, da nisu otupile kandže... orla.

Kad se je 22. kolovoza obratio kraju, u predvečerje brzo početih ozbiljnih borba, stajala je sjeverna vojska spremna za na... Lijevo krilo sačinjavao je general konjaničtva Dankl sa krakovskim, požunskim i srednjogalicijским zborom, na do... Sanu, južno od močvarnih tanevskih... bile su već prednje čete s onu stranu na okrajku visova, a cijela armija bila je okupljena za nastupanje između Visle i Wieprza prema Ljublinu. Poprieko lijevo unazad s onu stranu Visle stitili su krakovska skupina generala konjaničtva pl. Kummera i njemački domobranski zbor pl. Woyszcha armiju generala Dankla. Moćno od ove armije stajao je general pješactva Auffenberg sa bečkim, kasavskim i prolazeciim ljutomjeričkim zborom pa s jednim novostavljenim 17. zborom, od polike u liniji Tarnograd-Niemirów (na česti Przemysl Rawarska); pred njim je bio prostor nastupanja između Wieprza i lijeve strane pritoka rijeke Buga, Hudezol. Ova navalna skupina brojila je okruglo 350 bataljuna, 150 eskadrona i 150 baterija. U prostoru oko Lavova trebao je general konjaničtva vitez Brudermann dan 25. kolovoza sakupi gradacki, inšurški i veći dio lavovskog zborna. Ova skupina mogla je prema potrebi pomagati armiju Auffenberga ili se staviti nasuprot neprijateljskim upadima prema Lavovu iz ograničenog odsječka Sokal-Brody. Konsolidno je trebao general pješactva pl. Kövecsa sa erdeljskim zborom, koji je bio odredjen iz Stanislavova prema Przemyslayu, pa sa jednom pješackom divizijom, koja je imala više konjaničkih divizija, a osigurno je bila u predjel južno od Zloczova, da po mogućnosti oteže nastupanje neprijatelja, koji bi eventualno provalio preko Tarnopola i gornjeg Zbruća. Najvažnija mu je data pomoć sa armijom generala konjaničtva Böhm-Ermollija, buđimpeštanski i temišvarski zbor, koja je od 25. kolovoza stizala, a bila je određena za dnjestarski odsječak Zydaczow Halicz. Bilo je u svemu 200 bataljuna, 170 eskadrona i 170 baterija, a ovi su bili pozvani, da se dotle odupiru najavjenom neprijatelju na sjeveroistoku i istoku, dok naša navalna skupina ne napadne i ne potuče ruske sile na sjeveru između Visle i Buga. Ove naredbe dovele su u pravcu, koji je bio očekivan za prvu odluku, a bio je upravo na cilu uslovljen okolnostima, faktično do dva uspjeha: pojedina kod Krasnika i Zamoc-Komarov.

Drugi ratni zajam.

Na temelju cesarske naredbe od 4. augusta 1914. D. Z. L. br. 202 glede izvršenja kreditnih operacija u svrhu izdržanja troškova za izvanredne vojničke pripreme usljed ratnih zapletaja, dozvoljava se od poreza prosti ratni zajam uz 5%/. Ukupni iznos zajmu ustanovit će se na temelju uspjeha javne subskripcije.

Vrednosni papiri ratnoga zajma glase na ime pojednika i su izdani u komadima po 100, 200, 1000, 2000 i 10.000 kruna te u skupinama, koje tvore više kratnik od 10.000 kruna. Isprave nose nadnevak 1. maja 1915. i providjene su faksimilom podpisa c. k. ministra financija i protupodpisom predsjednika i je dnog člana kontrolne komisije carevinskog vieća za državne dugove. Sastavljeni su u njemačkom jeziku, a nadodan je glavni sadržaj teksta u raznim pokrajinskim jezicima. Povratak ratnoga zajma sliedit će od c. k. državnih uprave dne 1. maja 1925. Državna uprava ipak pridržaje si pravo, da može povratiti zajam također prije 1. maja 1925. buđi u cijelosti ili djelomično. Anticipatni povratak može pak usliediti jedino uz predhodni odkaz od tri mjeseca. Taj odkaz objavit će se u službenom listu „Wiener Zeitung“.

Ratni zajam nosit će kamate od 5 $\frac{1}{2}$ % na godinu, plative u polugodišnjim posticipalnim obrocima. Vrednosni papiri imaju 20 polugodišnjih kupona, kojih prvi ističe dne 1. novembra 1915. Isplata kamata i povratak ratnoga zajma obaviti će se bez ikakva odbitka za porez, pristojbe ili druge odbitke uz predaju dospjelih kupona odnosno isprava zajma kod c. k. blagajne državnih dugova u Beču.

Zahtjev što potječe od ratnog zajma, za glavnicu prestaje zastavom od 30 godina u za kamate nakon 6 godina od dana dospjelosti.

Raspacavanje 5% postotnog ratnog zajma ne podpada porezu za raspacavanje efekata.

Subskripcija ratnog zajma počela je 8. maja t. g. a svrsit će u subotu 29. maja t. g. u 12 sati o podne.

Potpisivanja mogu se obaviti kod sljedećih mjesta:

C. k. poštanski štedionički ured u Beču i sva njegova sabirališta (c. k. poštanski uredi), sve državne blagajne i porezni uredi, Austr.-ugar. banka, glasnici zavod u Beču te njene podružnice u Austriji, u Bosni i Hercegovini, nadalje:

Anglo-Oesterr. Bank, Beč; Wiener Bank Verein, Beč; K. k. pr. Allg. Oesterr. Boden Credit Anstalt, Beč; K. k. priv. Oesterr. Credit Anstalt für Handel und Gewerbe, Beč; Allgemeine Depositenbank, Beč; Niederösterr. E-kompte-Gesellschaft, Beč; K. k. priv. Oesterr. Länderbank, B-e; K. k. priv. Bank- und Wechselstuben-Actien-Gesellschaft „Mercur“, Beč; Bankhaus S. M. v. Rothschild, Beč; Unionbank, Beč; K. k. priv. Allgem. Verkehrs-bank, Beč; Jadranska banka, Trst; Banca Commerciale Triestina, Trst; Bank für Oberösterreich und Salzburg, Linz; Belditz-Blaetzer Eskompte- und Wechsel Bank, Belditz; Böhmische Eskompte Bank, Prag; Böhmische Industrial-Bank, Prag; K. k. priv. Böhmische Union Bank, Prag; Galizische Bank für Handel und Industrie, Krakau; Industriebank für das Königreich Galizien und Lodomerien samt den Grossherzogtum Krakau; Ljubljanska Kreditna banka, Ljubljana; Landesbank des Königreiches Böhmen, Prag; Landesbank des Königreiches Galizien etc.; K. k. priv. Mährische Eskompte-Bank, Brünn; Mährisch-Osterr. Handels- und Gewerbe-Bank, Mähr. Ostrau; Oesterr. Industrie- und Handelsbank, Beč; K. k. pr. Steiermärkische Eskompte-Bank, Prag; Ustřední banka českých spřitelien, Prag; Wiener Lombard- und Eskompte Bank, Beč; Zentralbank der deutschen Spar-

kassen, Prag; Zivnostenská banka, Prag, te tuzemne podružnice ovih bankovnih zavoda.

Potpisivanja se mogu obaviti i posredovanjem drugih banka te štedionica, zavoda za osiguranje i privatnih bankira.

Za subskripciju kod c. k. poštanskog ureda i njegovih sabirališta vriede sljedeći uslovi:

1. Subskripciona cijena iznosi 95 25%, dodarsi 5 $\frac{1}{2}$ %, kamata komada, računano od 1. svibnja 1915. do dana uplate.
2. Osim potpunih komada mogu se subskribirati i česti od 25 K, 50 K i 75 K nom.-vr. (rentovna štedionica poštanskog štedioničkog ureda).
3. Potpisivanje obavlja se samo pomoću prijavnog formulara priloženog ovom pozivu. U slučaju potrebe mogu se daljnji formulari besplatno dobiti kod c. k. pošt. štedioničkog ureda i kod c. k. poštanskih ureda. Ti formulari imaju se upotriebiti i kod onih prijava, koje mora da potvrdi sud ili vlast.
4. Dodičenje će usliediti po mogućnosti odmah kako će doći subskripcija, uz obavijest subskribenata. Poštanski štedionički ured pridržaje si pravo, da dozvolom ministra financija odredi visinu iznosa svakog pojedinog dodieljenja.
5. Kupovnu cijenu mora se kod subskripcija do K 200 uplatiti potpunim iznosom odmah kod prijave. Kod subskripcija preko K 200 ima se kod prijave u platiti 10% nom. vr., dne 26. lipnja i 27. srpnja po 20%, a dne 27. kolovoza 20% i dne 24. rujna 1915. ostatak protu vrijednosti.
- Uplatiti se može u gotovu, čekom ili iz uložnik knjižica poštanske štedionice. Uplate u gotovu, koje se obave kod prijave, imaju se učiniti položnicom, priloženom prijavnom formularu, a kasnije uplate u gotovu samo posebnim položnicama, što će ih subskribenti dobiti.
6. Prijave na izvjesne odjelke mogu se uzeti u obzir samo u koliko se to c. k. poštanskom štedioničkom uredu čini dopuštenim.
7. Preuzimanje mora usliediti kod pošt. štedioničkog ureda. Dok se ne izgotovi konačne komade, izdat će se potpisivačima t. g. zahtjev privremene listove, koje će se u svoje vrijeme promieniti u konačne komade ne uračunav nikakve posebne pristojbe za zamjenu.
8. Dospjeli kuponi kamata ratnog zajod god. 1915. otkupljivat će se kod poštanskih ureda prema odredbama, što će se još izdati.
9. Poštansko štedionički ured preuzet će besplatno polog obveznica ratnog zajma.

Ako se položi obligacije ratnog zajma odn. privremene listove kao ručni zajam, daju austro-ugarska banka i blagajna ratnog zajma zajmovu uz kamatnjak, koje je snižen za 1/2 po sto, naime uz dotični oficijelni eskomptni kamatnjak. Odobreni kamatnjak ostaje do daljnog u krepostu, najmanje ipak od 24. rujna 1916.

Spomenuta dva zavoda davaju zajmove uz oficijelni eskomptni kamatnjak, što bude vriedio u dotično vrijeme, i na druge vriednosne papire, koji se mogu kod njih založiti, u koliko bude iznos, što će se podignuti, očito upotrebljen za pokrće svota suskribiranih na osnovu ovog poziva.

Za takve prolongirane zajmove odobrava se također popust sniženog kamatnjaka, i to najmanje do 24. rujna 1916.

Na zahtjev odobrava se kod podjelbe zajmova između gornjih rokova za uplate mjesto dotičnog eskomptnog kamatnjaka štani kamatnjak od 5% na godinu.

Blagajna ratnog zajma ovlaštena je, da na osnovu § 6, točka 3 carke naredbe od 19. rujna 1914., L. d. z. br. 248, uzeti u obzir casovna pravila o rokovanju, propisna u spomenutoj carskoj na-

redbi, podieli zajmове i ako se založe hipotekarne trezbine, koje imaju zakonstn sigurnost (§ 1374 o. g. z.).

Na želju stranaka obavili će c. k. pošt. štedionički ured podjelbu zajma uz polog vriednosnih papira kod austro-ugarске banke i blagajne ratnog zajma.

Beč, mjeseca svibnja 1915.

C. k. poštanski štedionički ured.

Razne vijesti.

Za cenzuru brzovanja u Puli.

Od 15. maja o. g. dalje neće biti više brzovanja, što ih predaje civilno pučanstvo, cenzurirani kod ođjela generalnog štaba, c. i. k. ratnog lučnog zapovjedništva, već samo kod c. i. k. povjerenstva za cenzuru brzovanja.

2. n. pučanstvo se umoljava svoje privatne brzovanje dati na cenzuru još prije predaje c. i. k. povjerenstvu za cenzuru brzovanja.

Gore spomenuto povjerenstvo nalazi se u poštanskoj zgradi, drugi kat, desno.

Pripuštanje paketa vojne pošte.

Za vrijeme od 10. do uključno 14. maja o. g. mogu se kod svih pošt. ureda primati paketi vojne pošte za sljedeće urede vojne pošte: Br. 10, 11, 14, 18, 23, 26, 30, 31, 39, 51, 59, 60, 80, 86, 91, 96, 99, 100, 102, 108, 109, 123, 130, 140, 143, 153, 154, 155, 186, 200, 201, 203, 213, 354.

Za „Crveni Križ“.

Upravno vieće u Premanturi darovalo je ponovno „Crvenom Križu“ podružnici u Puli K 150. Novac je uručen c. k. kol. poglavarstvu.

Potpisujte ratni zajam.

Upozorujemo naše čitatelje na prospekt za drugi ratni zajam i na uvjete pod kojima se podpisuje. Pozivjemo pak imućnija, da što većim iznosom potpišu ratni zajam, da tako igrune rodoljubnu dužnost te u ovim teškim časima pomogu domovini, da častno izdrži nametnutu nam borbu i da vodi uspješno boj do kraja do konačne pobjede. Rodoljubna dužnost zove svakoga, da lakodijer i manjim iznosom potpiše ratni zajam i tako pomogne konačnom uspjehu naše pravde i slobodi. Zato neka od 29. maja t. g. vodi svakoga geslo: „Potpisajte ratni zajam!“

Odlukovanja za podmornicu „U 5“.

Njegovo Veličanstvo podielilo je sitedća odlukovanja posadi podmornice „U 5“: Vitez kralj Leopoldova reda sa ratnom dekoracijom poručniku linijskog Gjuri vitez pl. Trappu, red željezne krune trećega razreda sa ratnom dekoracijom poručniku linijskog broda Hugl barunu pl. Seipferstitzu, zlatnu medalju za hrabrost Josipu Margetiču, Heinrichu Grünu i Maksimilijanu Keröču, srebrnu medalju za hrabrost prvog razreda Alojzu Hammeru, Josipu Valasčku, Josipu Meruzjančku, Alojzu Födingneru, Goldfriedu Hermannu, Ivanu Straku, Karlu Langu, Josipu Bergeru, Ervinu Jariču, Leonu Capu i Karlu Retzniku. Car Vilim podielio je poručniku linijskog broda Gjuri vitez pl. Trappu željezni krst prvog i drugog razreda.

Nastup u vojničku službu uno-vačenih u aprilu i maju.

Unovačeni pučki ustaše od 36. do 42. godine, koji su imali nastupiti vojničku službu dne 15. maja (ugarsko-hrvatski pripadnici dne 15. junija), pozvani su javnim oglasima od 9. maja da imaju odmah nastupiti vojničku službu tamo, kako mu je naznačeno u vojničkoj ispravi.

Za učitelje — pučke ustaše.

Ministarstvo za zemaljska obranu je odredilo, da se pučke učitelje godišta

1895., 1896. i 1891., koji su bili na no-vačenju pronadjeni sposobni, neće osti-boditi od pučkoustaske odnosno vojničke službe.

Sastanak hrvatskog sabora.

U krugovima hrvatskih zastupnika, koji borave u Budimpešti, rasirena je vijest, da će se hrvatski sabor sastati lijevom svibnja na kratko zasjedanje, da osim riješenja hrvatskog autonomnog budžetnog provizorija produkte i financijsku nagodbu s Ugarskom. Zasjedanje će trajati samo nekoliko dana.

Hrvatski ministar.

Iz ratnog zarobljeničtva javio se hrvatski ministar grof Teodor Pejačević svojim sinovima Marku u Budimpeštu i Elemeru u Rim, da ga dopremiše u veliku bolnicu u Orleansu, gdje je radi svoje teške bu-brične boli operiran. Istu vijest primio je i mađarski ministar predsjednik.

Operacija je uspjela dobro, te se gop-ministar čuli povoljno u bolnici, gdje po-stopaju s njime najljepše.

Kako je našim zarobljenicima u Rusiji.

"Gazeta Lwowska" donosi po lavovskim novinama, da je generalni guverner u Irkutsku zabranio našim zarobljenicima po-laziti javne lokale, dućane, trgovce itd. bez vojničke pratnje. Razgovarati sa zaroblje-nicima najstrože je zabranio, kao što i svako podavanje darova. Tko bi se o nje-govu zabranu ogriješio, biti će najstrože kažnjen.

Prinosi za Družbu.

Ravnateljstvo Družbe sv. Ćirila i Me-toda za Istru u Opatiji primilo je ove prinose u drugoj polovici travnja o. g.: G. V. Matanić, Pazin, sakupljenih u više navrata K 14. Uprava "Narodnih Novina" K 30, sakupljenih od g. Vl. pl. Stimića, Kraina, mjesto vijenca na odar blagopok. Justine Loupan. Ljekarnik Orebić, Trst, K 20. G. Dr. R. Lenac, odvjetnik na Rieci K 200 utemeljitelju svotu. Štedna i predumovna zadruge, Sisak, K 25. Gg. Dr. Ivan Sobol i Dr. Bogoslav Mažuranić, Crikvenica, K 100. Hrvatska Poljodjelska banka d. d., Zagreb, K 300, namjesto vi-jenca na odar blagopok. i neprethajenog predsjednika Dr. Feliksa Suka. Ženska podružnica sv. Ćirila i Metoda za Istru u Vrhniku K 62.98. Gradsko poglavarstvo Petrovaradin, K 20, potpora za 1915. Gradsko poglavarstvo, Petrovaradin, K 20, za "narodni blagdan" 1915. G. Don Miho Tomasović, Kuciće, K 25 u počast uspo-mene pok. Marje Kadića iz Jesenica. G. Ivan Nep. Frančić, Čabar, K 42.18 sa-branih u skrabihi. Prijatelj "Družbe" u Opatiji, K 50. G. Ante Jelinović, djak iz Travnika K 3. Kostajnička Štediona, Ko-stajnica, K 100. Društvo za štednju i zaj-move, Omisalj, K 100.

Živih darovatelji! Naprijed za "Družbu" u ovim teškim danima!

Oštećivanje banknota.

U zadnje doba događa se u trgovina-ma, da se kod mienjenja banknota po-dvije krune banknote jednostavno podera na polovicu, tako da bi svaka polovica vriedila jednu krunu. Upozorjuje se općin-stvo, da takovo oštećivanje banknota nije dozvoljeno, pa se za samovoljno oštećenje moraju Austro-ugarskoj banki naknaditi troškovi proizvodnje.

Družbi na odlazku.

Na odlazku u vojničku službu darovao je G. Josip Blasković-Kiršić za "Družbu" K 10 mjesto posebnog oproštaja od svojih prijatelja i znanaca.

Novi sitni novac.

Pošto se izkazalo da ne zadostaje u prometu nalazeći se nikelni novac i da sitnog novca počeli osobito u industrijal-nim građevinama, vlada je dogovorno sa

kr. ugarskom vladom zaključila, da nakuje i izda nove sitne novce od 10 i 20 filira iz novoga srebra, smjesa iz 50% bakra, 40% cinka i 10% nikela. Te nove novce od 10 filira počet će izdavati 10. maja t. g. i to malo po malo polag potrebe ali najviše do iznosa od 20 milijuna kruna. Novi novci bit će po veličini i težini sasna jednaki sadanjim nikelnastim ko-madima, samo kovinska boja i tisak na stražnjoj strani bit će različite.

Ustanovljenje stalnih etapnih pošt. ureda u zemljama Poljsko zapremjenim od austro-ugar-skih četa.

U zemljama Poljske zapremjenim od austro-ugarskih četa, c. i kr. vojnička oblast ustanovljuje stalne etapne pošt. urede, koji mjeste broja vojne pošte nose ime mjesta. Ovi će se etapni pošt. uredi daviti prijenosom pošiljaka vojne pošte (§ 8 službena pouka br. 6 glada poslova-nja sa pošiljkama vojna pošte u slučaju rata) te će osim toga posredovati pri pošt. i brzojavnom prometu privatnika između Austro-Ugarske uključivo Bosnu-Herzego-vinu i zapremjenih zemalja Poljske.

Za ovu posljednju službu vrijede sljedeće odredbe:

A. Poštanska služba.

- a) Iz zapremjene zemlje su pripuštani: 1. Dopisnice, 2. Otvorena pisma, 3. Ti-skalice (novine), 4. Ogledi robe, 5. Paketi do težine od 5 kg, 6. Pisma sa oznakom vrijednosti predana otvoreno, koja mogu da sadržavaju jedino isprave opskrbljene žigom jednog vojnčkog zapovjedništva i vrijednosne papire bez pismenih vesti.
7. Pošt. naputnice, 8. Ulozi iznosa sa uložnicom c. kr. ureda pošt. štedionice.
- b) Za zapremjene zemlje pripuštene su pošiljke navedena pod a) točka 1—7. Obična pisma i pisma s oznakom vri-jednosti za zapremjene zemlje mogu se predati zatvorena. Običnom na vrijednosna pisma ne vrijedi ograničenje navedeno pod a) 6; pripuštena je pak za sada oznaka vrijednosti do iznosa od 1000 K.
- c) Za pošiljke u prometu sa zapremlje-nim zemljama plaćaju se pristojbine, koje vriede za ovozemstvo izuzev pošt. nabu-tnice.

Za pošt. naputnice utjerava se za sva-kih 50 K pristojbina od 10 para:

Novine sa anizenom pristojbinom mogu se poslati jedino uz posebnu dozvolu.

Sve pošiljke valja frankovati, nefranko-vane ili nedostavno frankovane pošiljke ne primaju se niti se proslijedjuju te bi-vaju povraćene na mjesto predaje.

Za frankovanje pošiljaka upotrebljuju se u zapremjenim zemljama vojničko-pošt. biljezi natpisom "k. u. E. Feldpost".

Nije dopušteno rabiti jezik ili pismo koje bi otežalo prigledanje (ćirilica, lajno pismo, brzopis (stenografa)). Zahrañjene su vijesti o vojničkim odnosajima bilo koje vrsti.

B. Brzojavni promet.

Privatne su brzojavke pripuštene jedino u otvorenom jeziku, te mora da budu sa-čeljavene u njemačkom ili poljskom jeziku. Zabranjene su obavijesti o vojničkim odnosajima bilo koje vrsti.

Pripuštene su sljedeće vrsti posebnih brzojavka: 1. Zurne brzojavke, 2. Brzo-javke plaćenim odgovorom, 3. Brzojavke sa povratnom primicom, 4. Brzojavke, koje se imaju proslijediti, 5. Brzojavke, koje se imaju napred poslati pošt. putem, 6. Brzojavke sa više naslova i 7. Brzo-javke sa poredjenjem (kolacioniranjem)

Osim toga otpošiljatelj ima pravo, da brzojavko natrag povuče ili da obustavi njihovu otpremu.

Pristojbine u brzojavnom prometu sa zapremjenim zemljama jednake su kao u ovozemnom prometu.

Dostavljaju se brzojavke za naslovnike u sjedištu jednog etapnog pošt. i brz. ureda. Izvan sjedišta dostavljaju se, ako je moguće, po teklju na trošak naslovnika.

C. Zajedničke odredbe.

Austrijski i c. pošt. i brz. propisi primie-njuju prama smislu, u koliko nijesu iz-dane posebne odredbe.

Vojnička oblast jamči jednako za slučaj, ako se je dokazala krivoja pošt. i brz. namještenika, koji su njoj podređeni.

Otvorenje svakog etapnog pošt. i brz. ureda (etapnog pošt. ureda) za privatni promet, biti će objavljeno u pošt. i brz. naredbenom listu pri čemu će takodjer biti obznanjeno kojom će se granom služ-be baviti dotični ured.

Sirite "Našu Slogu"

Oproštaj.

Radi mog naglog odlaska u vojničku službu nije mi bilo moguće napisati oprostajne riječi u ovoj cijenjenih muštenja, te mi ostaje na vas klieem srdačni u Bogu i u vječnosti i nadalje moju poslovnicu

Pula, 11. maja 1915

Zvonimir Ćurina
brijad u ulci S-r-g 59

KONJAK

(Prava vinska rakija)

D-biva se na malo i veliko kod
Gospodarskog društva u Badera
(Istra)

Jeffini način škropljenja protiv perono-spore sa tekućinom Martini.

Usljed nestašice, odnosno skupeće modre galice dužni smo ove godine da modrom galicom kod škropljenja protiv peronospore čim više štedimo a da time škropljenje ne trpi. Da se lako mnogo materijala za škropljenje pristiđi, ako se za škropljenje uzima samo dobru štrcaljke, ako se samo umjereno škropi i t. d., na to su nas upozorili već razni odlični stručnjaci. A i pravno daje se modra galica štediti time, da se smjesa, odnosno rastopina za škropljenje pripravi po načinu profesora Martini. Usljed njegovih iskustava nadomjesti se lako polovica modre galice, koja nam treba obično za pravljenje galično-vapnene smjese sa galunom, a da se uslijed toga učinak škropljenja ni najmanje ne smanji. Martinijeva se tekućina sastoji iz 40 dg modre galice, 40 dg galuna i 50 dg vapna na 100 litara vode. Pravi se ta tekućina na isti način kao naša obična galično-vapnena smjesa: Odmjeri se zajedno gore navedena množina modre galice i vapna te se stavi skupa u vrećicu topiti. Čim se je ovo potpuno rastopilo, dobije se toliko vapnenog mlijeka, koje smo posebice pripravili, ko-liko ga je potreba za neutralizirati (oduzeće žetkosti) modru galicu i galun. Da je dosta vapna uvjerimo se lako crvenim lakmusovim papirom ili fenolftalinskim papirom. Prvi pomodri, ako je dosta vapna, a drugi ljepo pocrveni. Dok ovi papirići ne promjene boje, znač je, da nije dosta vapna i da ga treba još dodati. Gore navedena množina frisko paljenog živog vapna dostajat će u svakom slučaju. Učinak ove rastopine sa 0.4% galice sasvim je isti kao kod 1% galično-vapnene smjese. Ako uporabljamo ovu tekućinu, "pristiđimo se 6 desetina one galice, koju trebamo za pravljenje smjese bez dodatka galuna. Nema dvojbe, da je učinak Martinijeve galično-vapnene smjese potpun. Prve pokušaje u tom pogledu učinili su u Italiji već u godini 1895., te ju od tada upotrebljavaju u raznim vinorodnim mjestima najboljim uspjehom.

Profesor Martini piše u nekom članku objavljenom u poljodjelskom listu "Il Cultivatore" i to u broju od 26. veljače 1915., na stranici 138—143 o po-kusima, koje su izveli razni poljodjelski zavodi. Iz ovih je podataka dosta raz-vidno, da bijaše uspjeh kod svih pokušaja veoma dobar i, da tekućina za škropljenje učinjena po njegovom naputku, nadomjesti potpuno običnu galično-vapnenu smjesu. Dvorski savjetnik Dragutin Portele, koji se je u tom poslu obratio u svoje vrijeme na prvog talijanskog vinogradarskog stručnjaka Edvarda Ottavia (predsjednika talijanskog kmet. društva u Rimu) dobio je odatle sljedeći odgovor: "U ime ravnatelja Ottavia, koji se nalazi radi bolesti već nekoliko vremena na dopustu, častim se javiti, da se uporablja Martinijeva formula: modra galica 0.4 kg, galun 0.4 kg, vapna 0.5 kg, u Italiji već od godine 1909. kao sredstvo protiv peronospore. Sa ovom se je formulom postiglo i postiže danas izvrstne uspjehe, pristiđi se pak sa primjesom galuna, koji stane 6—8 cent. ujedno 6 desetina od ukupne množine modre galice. Za ovo, što gore kazamo imademo mnogobrojne praktične dokaze. Odličan toskanski poljodjetez kazao mi: "Sa polovičnim troškom postigao sam isti uspjeh, teš su postigli drugi....."

Za ravnatelja Ottavia: Dr. Signorini."

I kod nas u Austriji postigli smo sa modro-galično-galunavo-vapnenu smjesom veoma dobre uspjehe, dakako ne izravno sa Martinijevom tekućinom. nego sa Tenaxovom. Ovo li je tajno sredstvo, koje se je kod nas izvrstno poneslo i koje se u principu u ničem ne razlikuje od Martinijeve smjese. Ovo sredstvo sastoji se naime iz modre galice, sumpornokiselice gline i sode. Po propisu sastavljena tekućina sadržaje 0.45% modre galice, imade dakle jednaku koncentraciju kao Martinijeva smjesa. Učinak dodanog galuna, odnosno sumporno-kisele gline sastoji se u glavnom u tome, da se tekućina radje primi lišća i, da se uzdrži duže vremena na njemu.

Po tome Martinijeva je galično-galunata vapnena rastopina već praktički prokušana, za to se preporuča za uporabu, a to osobito ove godine, gdje vlada nestašica modre galice. Uvjereni smo, da će se i u buduću, kad galice ne bude nedostojalo upotrebljavati, uprav radi toga jer stane manje nego obična galično-vapnena smjesa.

Maksimilijan Ripper.